

biografie, historiografie, recenze a literární kritiky, analýzy klinických studií nebo recenze shrnující výsledky studií a experimentů.

- **Terciální informační prameny** – jsou nejméně běžné a obsahují informace o sekundárních pramenech. Příkladem jsou bibliografie bibliografií obsahující záznamy publikovaných bibliografií či databáze databází, které obsahují záznamy o existujících databázích.“

Akademie věd ČR žádost posoudila a informace poskytla ve formě písemné zprávy, zaslané jako příloha vyznění o poskytnutí informací.

Žadatelka si zaslané informace prostudovala, ale bohužel zjistila, že odpověď Akademie věd ČR požadované vědecké důkazy neobsahuje. Důvody, proč jsou argumenty uvedené Akademií věd ČR nedostačující a nedají se považovat za řádné vědecké důkazy, žadatelka podrobně uvedla, včetně odkazů na vědecké práce, které tuto skutečnost prokazují. Vzhledem k tomu, že Akademie věd ČR zaslané dotazy řádně nezodpověděla, zaslala žadatelka znovu žádost se stejnými dotazy.

Akademie věd ČR tuto žádost rozhodnutím (Čj.: AVCR-S 56/2023 SPO) ze dne 20.02.2023 na základě ust. § 11b zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, odmítla.

Odůvodnění odvolání proti rozhodnutí Akademie věd ČR

Akademie věd ČR v odůvodnění rozhodnutí o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace uvedla:

„Podle ust. § 11b zákona č. 106/1999 Sb., povinný subjekt může odmítnout žádost o poskytnutí informace, jestliže požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplývá ze zákona. Informace, které měl ve vztahu k žádosti povinný subjekt k dispozici, byly žadatelce poskytnuty přípisem ze dne 1. 2. 2023. Jinými než již poskytnutými údaji povinný subjekt nedisponuje.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem povinný subjekt konstatuje, že byly splněny obě podmínky předpokládané v ust. § 11b zákona č. 106/1999 Sb., když požadovanou informaci povinný subjekt nemá a zároveň mu povinnost ji mít ze zákona nevyplývá. Povinný subjekt proto žádost o poskytnutí informací v souladu s ust. § 11b zákona č. 106/1999 Sb., odmítl.“

Pokud Akademie věd ČR odmítla žádost na základě ust. § 11b zákona č. 106/1999 Sb., bylo by vhodné, kdyby uvedla celé znění tohoto ustanovení, které zní takto:

„§ 11b

Povinný subjekt může odmítnout žádost o poskytnutí informace, jestliže požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplývá ze zákona; to neplatí, pokud povinný subjekt může požadovanou informaci získat na základě jednoduchých úkonů z jiných informací, které povinný subjekt má, případně poskytnout postupem podle § 4a odst. 1 věty třetí.“

Akademie věd ČR zřizuje pracoviště jako veřejné výzkumné instituce. Pracoviště na základě ust. § 13 zák. č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, vykonávají široký rozsah odborných činností:

„§ 13

Pracoviště

- a) uskutečňuje vědecký výzkum,*
- b) přispívá ke zvýšení úrovně poznání a vzdělanosti,*
- c) přispívá k využití výsledků vědeckého výzkumu,*
- d) získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké informace a poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení,*
- e) ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy⁴⁾ a vychovává vědecké pracovníky,*
- f) rozvíjí mezinárodní spolupráci v oblasti vědecké činnosti a vývoje technologií,*
- g) realizuje své úkoly ve spolupráci s ostatními vědeckými a odbornými institucemi; za tím účelem může s těmito institucemi uzavírat smlouvy o sdružení,*
- h) zajišťuje infrastrukturu pro výzkum a vývoj^{4a)}.“*

Akademie věd ČR kromě jiného vydává [expertní stanoviska](#), jako např. dokument s názvem „[Viry a boj s nimi](#)“ s logem Akademie věd ČR na titulní straně. Na konci tohoto dokumentu se uvádí:

„AVex je nezávislé a nestranné expertní stanovisko, které Akademie věd České republiky připravuje pro legislativní potřeby zákonodárců Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky.“

Akademie věd ČR na jedné straně vydává velmi důležité dokumenty, jako např. expertní stanoviska pro legislativní potřeby zákonodárců Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky, s logem Akademie věd ČR, na základě čehož mohou čtenáři těchto expertních stanovisek snadno nabýt dojmu, že, vzhledem k váženosti Akademie věd ČR v očích veřejnosti, dokumenty jí vydané obsahují prověřené a pravdivé vědecké informace.

Na druhou stranu Akademie věd ČR žadatelce uvedla:

„Povinný subjekt má přesně určenou působnost a pravomoc, do které realizace výzkumné činnosti a informování o jejích výsledcích nespadá. Povinný subjekt proto nedisponuje vědeckým personálem, který by měl potřebné odborné znalosti a mohl tak dotaz žadatelky zodpovědět. Zároveň není ani povinen takovou odborností disponovat, neboť v tomto, jak bylo řešeno výše, jeho působnost nespočívá.“

Žadatelka se přitom na výsledky výzkumné činnosti nedotazovala. Z její žádosti je evidentní, že pouze požadovala uvedení vědeckých důkazů, ze kterých Akademie věd ČR vychází, viz žádost žadatelky: *„Uvedte, prosím, vědecké důkazy, ze kterých Akademie věd České republiky při přípravě expertních stanovisek a dalších dokumentů týkajících se oblasti HIV/AIDS vychází.“*

Pokud Akademie věd ČR ve svých dokumentech uvádí tvrzení o viru HIV a jeho kauzalitě k AIDS jako fakt (přestože se jedná pouze o hypotézu, která nebyla dosud vědecky prokázána), pak by samozřejmě měla být schopna si publikovaná tvrzení důkazně obhájit a požadavek na uvedení důkazů by neměla popisovat jako „vyvinutí úsilí“ a „snaha o maximální vstřícnost“ při shromáždění a poskytnutí informací, zvláště když je její činnost financována ze státního rozpočtu ČR a zodpovězení dotazů, týkajících se její veřejné odborné činnosti, by neměla prezentovat jako něco nadstandardního. To, že se Akademie věd ČR obrátila na Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., jakožto na autory odborného textu obsaženého ve stanovisku AVEX, není nic neobvyklého a nemusí to být prezentováno jako „vyvinutí úsilí“. Žadatelka se s dotazy obrátila právě na Akademii věd ČR, protože z údajů v dokumentu „Viry a boj s nimi“ na několika místech vyplývá, že se jedná o dokument Akademie věd ČR. A pokud je v tomto dokumentu uvedeno také „Připravila Akademie věd ČR, odborným garantem je Ústav organické chemie a biochemie AV ČR“, tak z této informace není zřejmé, nakolik se která instituce podílela na přípravě konkrétních částí tohoto dokumentu. Otázkou také je, proč jsou autory odborného textu z oblasti virologie zrovna zaměstnanci Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.?

Velmi znepokojivé je proto další tvrzení Akademie věd ČR:

„Vzhledem k tomu, že povinný subjekt neprovádí přímou výzkumnou činnost, neměl k dispozici ani informace požadované žadatelkou v její žádosti ze dne 23. 1. 2023. Povinný subjekt nicméně vyvinul úsilí k tomu, aby požadované informace shromáždil a žadatelce poskytl, když se obrátil na Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., jehož vědci byli autory odborného textu obsaženého ve stanovisku AVEX. Z tohoto ústavu povinný subjekt obdržel písemnou zprávu k věci, kterou následně žadatelce poskytl.“

Z toho vyplývá, že požadované informace neměla při sestavování expertního stanoviska „Viry a boj s nimi“ k dispozici ani Akademie věd ČR, ani Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i. V příloze odpovědi zaslané žadatelce sice její autor (pravděpodobně zaměstnanec Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., ale z odpovědi tato skutečnost není zřejmá) uvedl sebevědomá tvrzení, jako např.: *„Existence HIV byla prokázána v celé řadě studií. Vybírám tu první provedenou týmem Luca Montagniera z roku 1983 uveřejněnou v časopise Science.¹“* a „V současné době je takových studií na tisíce a dohromady podávají ucelený důkaz, že HIV je etiologické agens AIDS. Vyberu jen první dvě.“, ale přitom tento autor nebyl schopen řádně zodpovědět ani jeden dotaz a z textu zaslaných studií muselo být autorovi zřejmé, že citované studie požadované vědecké důkazy neobsahují ani zdaleka. Výše uvedená tvrzení navozují dojem, že existují tisíce studií dokazujících, že HIV je etiologickým agens AIDS, ale Akademie věd ČR zároveň uvedla: *„Informace, které měl ve vztahu k žádosti povinný subjekt k dispozici, byly žadatelce poskytnuty přípisem ze dne 1. 2. 2023. Jinými než již poskytnutými údaji povinný subjekt nedisponuje.“* Na základě jakých vědeckých důkazů tedy Akademie věd ČR a Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i. své expertní stanovisko připravily, když zároveň přiznaly, že informace ohledně HIV/AIDS mají velmi omezené a kromě důkazně bezcenných vědeckých prací, zaslaných žadatelce, dalšími informace nedisponují?

Akademii věd ČR tato skutečnost zřejmě přijde naprosto v pořádku a uvedení důkazně bezcenných informací považuje za splnění svých „zákonných povinností vyplývajících jak ze zákona, tak z aktuální judikatury.“ Akademie věd ČR přitom zcela otevřeně uvádí: „Po povinném subjektu nelze spravedlivě požadovat, aby s žadatelkou vedl diskusi, na kterou nemá odbornou kapacitu.“ V takovém případě by Akademie věd ČR měla veřejně upozornit na to, že sice nemá odbornou kapacitu, ale přesto vydává expertní stanoviska pro legislativní potřeby zákonodárců Poslanecké sněmovny a Senátu Parlamentu České republiky a další odborné dokumenty a že v nich uvádí neověřené a potenciálně nepravdivé informace.

Akademie věd ČR dále uvedla:

„Skutečnost, že žadatelka s obsahem poskytnuté informace nesouhlasí, neznamená, že jí tyto informace nebyly poskytnuty. Smyslem žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb. není vedení odborné diskuse, ani vytváření nových informací, které povinný subjekt nemá a ani mít nemůže. Povinný subjekt ve snaze o maximální vstřícnost shromáždil a žadatelce poskytl informace vztahující se k jejímu dotazu. Splnil tak své zákonné povinnosti vyplývající jak ze zákona, tak z aktuální judikatury.“

Smyslem žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb. zajisté není ani zasílání důkazně bezcenných informací povinnými subjekty žadatelům a poté obhajování se, že povinný subjekt splnil své zákonné povinnosti. Zvláště v případě Akademie věd ČR, resp. Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., je takové zříkání se odpovědnosti a vyhýbání se uvedení vědeckých důkazů, ze kterých při přípravě svých veřejných dokumentů vycházejí, velmi závažné. To, že informace, které byly žadatelce zaslány, požadované vědecké důkazy neobsahují, na což žadatelka poukázala konkrétními argumenty a odkazy na vědecké práce, se ani nedá nazvat tak, že žadatelka s obsahem poskytnuté informace „nesouhlasí“. Pokud by povinný subjekt argumenty žadatelky přesvědčivě vyvrátil, pak by to žadatelka respektovala. Akademie věd ČR však pouze uvedla, že informace poskytla, čímž splnila své zákonné povinnosti.

Žadatelka požadovala po Akademii věd ČR uvedení vědeckých důkazů, ze kterých při přípravě expertních stanovisek a dalších dokumentů týkajících se oblasti HIV/AIDS vychází. Akademie věd ČR však neuvedla pro odmítnutí žádosti o informace žádné řádné zdůvodnění. Místo toho uvedla pouze zkrácené znění ust. § 11b, viz: „Podle ust. § 11b zákona č. 106/1999 Sb., povinný subjekt může odmítnout žádost o poskytnutí informace, jestliže požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplývá ze zákona.“

Z celého znění ust. § 11b: „Povinný subjekt může odmítnout žádost o poskytnutí informace, jestliže požadovanou informaci nemá a jestliže mu povinnost ji mít nevyplývá ze zákona; to neplatí, pokud povinný subjekt může požadovanou informaci získat na základě jednoduchých úkonů z jiných informací, které povinný subjekt má, případně poskytnout postupem podle § 4a odst. 1 věty třetí.“ však vyplývá, že povinný subjekt může požadovanou informaci získat na základě jednoduchých úkonů z jiných informací, které povinný subjekt má. Pokud Akademie věd ČR vydává expertní stanoviska a uvádí tvrzení o viru HIV jakožto etiologickém agens AIDS, pak je evidentní, že odborné informace, na základě kterých tato expertní stanoviska sestavuje, musí mít, případně je může získat z volně přístupných vědeckých databází. V opačném případě by se Akademie věd ČR dopouštěla velmi závažného odborného pochybení.

S ohledem na výše uvedené žadatelka požaduje, aby Úřad pro ochranu osobních údajů, jakožto nadřízený orgán povinného subjektu, zrušil rozhodnutí Akademie věd ČR (Čj.: AVCR-S 56/2023 SPO) ze dne 20.02.2023, kterým se žádost o poskytnutí informace odmítá, řízení v tomto rozsahu zastavil a současně rozhodnutím přikázal povinnému subjektu požadovanou informaci žadatelce poskytnout.

Předem děkuji

MVDr. Eva Mertlíková

V

dne 21. února 2023